

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,

w sprawie **P.W.**

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 listopada 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Bolesławcu

z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt II K 547/21,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy w części dotyczącej
rozstrzygnięć o karze i środku karnym i w tym zakresie przekazuje
sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w
Bolesławcu.**

UZASADNIENIE

P.W. stanął pod zarzutem tego, że:

- w dniu 19 lutego 2021r. w B. na ulicy R. dwukrotnie przechodząc w bliskiej odległości, ocierając się ramieniem o M.H. nie zastosował się do orzeczonego

wyrokiem Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt II K 1136/19, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 24 września 2020 r., sygn. akt VI Ka 68/20 zakazu zbliżania się do niego, obowiązującego przez okres jednego roku od dnia 24 września 2020 r. do dnia 24 września 2021 r. tj. o czyn z art. 244 k.k.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu wyrokiem nakazowym z dnia 24 marca 2022r. w sprawie II K 547/21 uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, i za to, na podstawie art. 244 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k., wymierzył mu karę 200 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda, zaś na podstawie art. 42§1a pkt 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Wyrok uprawomocnił się nie będąc zaskarżony przez żadną ze stron, nie sporządzono też jego uzasadnienia.

Obecnie, kasacją wniesioną na niekorzyść skazanego, orzeczenie to, w części *„dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i środku karnym”* zaskarżył Prokurator Generalny. W skardze tej poniesiono zarzut:

- rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 500§1 k.p.k. i art. 502§1 k.p.k. oraz art. 42§1a pkt 2 k.k. w zw. z art. 244 k.k., polegające na niezasadnym uznaniu, iż istnieją podstawy do orzeczenia wobec oskarżonego P.W. za przypisane mu przestępstwo z art. 244 k.k., polegające na niezastosowaniu się do zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego M.H., środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (na okres 3 lat), które to rozstrzygnięcie determinowało dopuszczalność zastosowania dyspozycji art. 37a§1 k.k. i wymierzenia oskarżonemu za występki art. 244 k.k. kary grzywny w ilości 200 stawek dziennych po 10 złotych każda, a tym samym dopuszczalność rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym, podczas gdy art. 42§1a pkt 2 k.k., na podstawie którego orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, ma zastosowanie w razie skazania za przestępstwo określone w art. 244 k.k. wyłącznie w przypadku, gdy czyn sprawcy polegał na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, co w konsekwencji doprowadziło do nieuzasadnionego zastosowania art. 37a§1 k.k. i wymierzenia wobec oskarżonego,

wyrokiem nakazowym, kary rodzajowo łagodniejszej, niż przewidziana w sankcji przypisanego mu przestępstwa.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Bolesławcu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja wniesiona w niniejszej sprawie jest zasadna, gdyż jak wynika z jej uzasadnienia skarżący prawidłowo zidentyfikował wady zaskarżonego orzeczenia.

W tej sytuacji rozważania należy od omówienia licznych błędów, których, w tej nieskomplikowanej przecież sprawie, dopuścił się Sąd Rejonowy.

I tak wskazać trzeba, że;

- P.W. zarzucono i przypisano popełnienie czynu zakwalifikowanego z art. 244 k.k., który zagrożony jest (jedynie) karą pozbawienia wolności, którą można było wymierzyć w rozmiarze od 3 miesięcy do 5 lat;

- przy zastosowaniu art. 37a§1 k.k. możliwe jest jednak wymierzenie innej kary, przepis ten stanowi bowiem, że: *jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek* (przepis w brzmieniu obowiązującym na dzień popełnienia czynu i orzekania, jego zmiana nastąpiła z dniem 1 października 2023r. [art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r., Dz. U. z 2022, poz.2600];

- zgodnie z art. 42§1 k.k. *Sąd może orzec zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych określonego rodzaju w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.* Natomiast na podstawie art. 42§1a pkt 2 k.k. sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w razie skazania za przestępstwo określone w art. 244 tylko wówczas, *jeżeli czyn sprawcy polegał na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.;*

- w niniejszej sprawie nie było zatem podstaw do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów, skoro przypisany mu czyn nie był przestępstwem przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, ani nie polegał na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Zważywszy na charakter sprawy nie byłoby też podstaw do orzeczenia przepadku;

- skoro nie byłoby podstaw do zastosowania art. 37a§1 k.k. – przynajmniej poprzez orzeczenie takiego środka karnego, jak w niniejszej sprawie – to skazanie za czyn zagrożony jedynie karą pozbawienia wolności nie mogło nastąpić w wyroku nakazowym – art. 502§1 k.p.k. – wyrokiem takim można bowiem orzec jedynie kary ograniczenia wolności lub grzywny w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200 000 złotych.

Wskazanie w uzasadnieniu kasacji na zaistnienie opisanych wyżej uchybień było bezdyskusyjnie trafne. Skarżący wiąże je z konkluzją, iż *nie budzi wątpliwości, że dolegliwość jaka może spotkać oskarżonego przy ponownym rozpoznaniu sprawy może być wyższa*.

Rzecz jednak w tym, że zważywszy na zakres zaskarżenia wyroku kasacją, a więc skierowanie jej tylko do wymiaru kary i środka karnego, przy jednoczesnym braku zaskarżenia wyroku w całości i wskazania na wadliwą jego formę (choć w zarzucie wymieniono wśród obrażonych art. 502§1 k.p.k.), zdecydowanie ogranicza możliwość zaostrożenia tej kary, gdyż musi ona pozostać w granicach określonych przez art. 37a§1 k.k., skoro tylko w przypadku zastosowania tego przepisu możliwe jest wydanie w niniejszej sprawie wyroku nakazowego – a ten, jako taki, nie jest skarżony. W istniejącym układzie procesowym, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, nie będzie zatem możliwości orzeczenia kary rodzajowo surowszej.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić wypada, że najpoważniejszym uchybieniem, którego dopuścił się Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie było orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, ku czemu nie było żadnych podstaw (to z kolei determinowało brak możliwości orzeczenia kar łagodniejszych w oparciu art. 37a§1 k.k., czego konsekwencją był zakaz orzekania w trybie nakazowym).

Powyższe musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku części dotyczącej rozstrzygnięcia o środku karnym.

Ponieważ zaś takie uchylenie może mieć wpływ na wymiar kary, rozumianej jako zespół dolegliwości wynikających z wymierzonych kar powiązanych ze stosowanymi środkami karnymi lub kompensacyjnymi i w tej części orzeczenie należało uchylić.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy nadal będzie musiał procedować w trybie pozwalającym na wydanie wyroku nakazowego, a więc określając wymiar kary przy zastosowaniu art. 37a§1 k.k. W zakresie kary będzie musiał zatem rozważyć, czy właściwą będzie kara ograniczenia wolności czy grzywny i w jakim wymiarze. Konieczne będzie zatem, w tym układzie procesowym, sięgnięcie po orzeczenie środka karnego lub kompensacyjnego, takiego jednak, który jest dopuszczalny ustawowo.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

Przewodniczący: SSN (Andrzej Siuchniński)

Sędziowie: SN (Jerzy Grubba)

SN (Paweł Wiliński)

[Z.K.]

[ms]